

"מה אשכ"ב"

"כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם"

גיליון 64

פרשת משפטים

אוצר הפרשה

ת"א	הדה"ב	מוצ"ש	ר"ת
17:13	18:05	18:43	

איך זה מרגיש

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי" (כא - א' ב') מדוע המצווה הראשונה היא עבד עברי, מי נמכר לעבד, גנב! האם כבר בפתחה צריך לדאוג לגנבים?! פעם היה מרד בקיסר, הקיסר הצליח לנוס על נפשו, אך החיילים רדפו אחריו, והם כבר הקיפו את העיר, לא הייתה לו ברירה, הוא דפק על איזו דלת וביקש שיחביאו אותו, בעל הבית השכיב אותו על הרצפה שם עליו עשרה מזרונים ואמר לו רק אל תזוז והכל יהיה בסדר..... אחרי חמש דקות נשמעות דפיקות בדלת היו אלו חיילים המחפשים אחר הקיסר הנמלט.... אמר להם בעל הבית הוא לא נמצא פה, אך הם סרבו להאמין, הזיזו אותו הצידה והתחילו לחפש בבית במקומות נסתרים, דקרו בחרבות את הספות את הספריות ואפילו את המזרנים למזלו של הקיסר החרבות לא פגעו בו, ואז התחילו החיילים להוציא את המזרנים הוציאו אחד וגם את השני והשלישי, הקיסר כבר הפסיק לנשום, וכך המשיכו עד שהגיעו למזרן השביעי ומיד פלוגת חיילים נוספת קראה להם מחוץ לבית שיצטרפו אליהם שכנראה הקיסר נמצא באחד הבתים בעיר וצריך תגברת חיילים, החיילים הסתלקו מן המקום, והקיסר נשם לרוחה ובקש מבעל הבית להישאר עוד כמה ימים עד שהמצב יירגע, לבסוף הקיסר חזר למלכותו, ואז הוא קרא לאותו אדם שהציל אותו ובקש ממנו שיבוא אל הארמון, אמר לו הקיסר אתה הצלת את החיים שלי, אני חייב לך הכרת הטוב מה אני יכול לעשות בשבילך, מה שתבקש אני אשתדל לעשות עבורך, כבוד הקיסר ב"ה יש לי הכל, אבל אם כבר שאלת אותי, מעניין אותי לדעת מה הרגשת באותם רגעים כשהחיילים הורידו את המזרונים, הקיסר נהיה אדם, חוצפה! בזיון! להוציא אותו להורג, מיד תפסו אותו הבריונים והביאו אותו לגרדום, הניחו את חבל התליה על צווארו, והתחילו לספור...10...9...8...7...6...5...4...3...2...1, אמר הקיסר, עכשיו אתה יודע מה הרגשתי, עכשיו יצאת ממצרים, אתה עוד זוכר איך מרגיש עבד, אם כן זה הזמן אתך על המצוות של העבד, שלא תשכח. ואומר הוזהר הקדוש על הפרשה, "אלוין סדרי דגלגוליא" יש הרבה סוגים של גלגולים, יש כאלו שמגלגלים חובות, יש כאלו שמתגלגלים ברחובות, ואחרי שהוטל מס עשון כבד, יש גם כאלו שמתגלגלים סיגריות, אבל הוזהר מדבר על סוג גלגולים אחרים גלגולים של נשמות הנשמה מגיעה לעולם לתקן ולהתקן, ולפעמים זה לא מספיק היא צריכה לחזור עוד פעם בגלגול ולפעמים פעם שלישית, והכל כדי לתקן את הפגמים מזרות עברו, מהרח"ו כתב שאפילו האר"י ז"ל חזר בגלגול, בדור שלפניו הוא היה מוהל, ובפעם הראשונה שהוא מל, הוא הרג את התינוק תוך כדי מילה בשוגג, ועל כן הוא הגיע בגלגול לתקן את מעשיו, מספר המהרח"ו שאהר"י לא היה מסוגל להיות בקרבת מקום שבו מלים או שוחטים, והיה מתרחק כמטחוויו קשת, והוא תקן את זה בכך שאפילו זבוב הוא לו הרג מעולם, בספרים הקדושים כתוב שעקר סבת הגלגולים הם על עסקי ממונות, אדם שגזל את חברו, לא יוכל להשיב לו בעולם הנשמות מאומה, אין שם ממון, גם כמה חדשים טובים בגיהנום לא יעזרו לו צריך את הגזילה, הוא חייב לחזור בגלגול והנגזל עמו כדי להשיב את הגזילה כאן בעולם הזה, יש אפילו תפילה שתקנו הקרדומים שאדם מוחל על כל מה שגזלו ממנו כדי שלא יצטרף לשוב בגלגול ובמקרים כאלו רק כגזלן ישוב בגלגול להשיב את הממון ליורשים של הנגזל, פחד פחדים, הגולנים חייבים לחזור כדי להשיב את הממון, אבל מה עם שאר החוטאים למה הם חוזרים בגלגול, למה הם לא נכנסים לגיהנום, לפעמים יש לחוטה אפשרות לבחור, או בגיהנום או בגלגול, ומה כל כך נורא בגלגול, אתה לוקח סיכון יכול להיות שאתה צדיק הדור, כמו האר"י ז"ל, אבל יש סיכוי גדול יותר ובפרט בדורות האחרונים, וכבר נמנו בית הלל ובית שמאי וגמרו, נח לו לאדם שלא נברא משנברא אם כן, לפחות ננסה שלא לגזול את הזולת גם עשר אגורות, כי עדיף להישאר למעלה..... (אפריון שלמה)

על"ת "מה אשכ"ב"

הרה"ג יוסף חיים עדני שליט"א רב ומו"צ בבית הוראה "יביע אומר"

דיון הלכתי

האם שייך איסור "מוקצה" בשלג היורד בשבת?

כתב מרן הבית יוסף (סוף סימן שי) בשם השבלי הלקט, בשם רב צמח גאון, "מטר היורד בשבת, מותר לרוחץ ולשתות ממנו, אף על פי שלא היו עננים מאתמול". כלומר, אין איסור מוקצה בגשמים היורדים בשבת, וכל שכן שלא שייך איסור מוקצה על מי הגשמים שירדו עוד לפני כניסת השבת. וכן מוכח עוד ממה שפסק מרן השולחן ערוך (סוף סימן שלח) שמי שנתן כלי בביתו במקום שזולפים מי גשמים, מותר לטלטל את הכלי עם המים שבו. מוכח מכאן, שאין איסור מוקצה במי הגשמים, שורש הדבר שאנו דנים בכלל מצד איסור מוקצה במי הגשמים, הוא משום איסור "נולד", להלכה מבואר בגמרא במסכת עירובין (דף מו.) שלא שייך איסור "מוקצה מחמת נולד" במי הגשמים, אבל במים היוצאים מן המזגן בשבת, יש אומרים שיש בהם איסור מוקצה. ועיין במה שכתב בזה מרן זצ"ל בספר חזון עובדיה (ח"ג עמוד קמד). וכתב בספר שו"ת הר צבי (עמוד רפח) "בשבת, ראש חודש אדר תשי"ז, ירד שלג כבד, ונשאלתי אם יש בו איסור מוקצה ואסור בטלטול. ונראה שהדבר פשוט לגבי שלג שירד בערב שבת, שבדאי אין בו חשש של מוקצה מצד עצמו, כמו שמוכח במסכת שבת ש"מרסקין את השלג לתוך המים", וכיון שהשלג מצד עצמו אין בו חשש של מוקצה, פשוט שגם אם ירד בשבת, דינו שווה לגמרי לדין מטר (גשם) שירד בשבת, שאינו מוקצה.

ולגבי גריפת השלג משטח הכניסה לבית על ידי מעדר וכדומה (כשיש שם עירוב, ומותר לטלטל באותו מקום). כאשר הקרקע מתחת לשלג היא מרוצפת, או מכוסה אספלט וכדומה, אף שיש מחמירים שלא לפנות את השלג לצדדים, משום שהדבר כרוך בטרחה גדולה, והביאו ראיות לדבריהם, מכל מקום למעשה פסק מרן זצ"ל (שם), שלהלכה יש להקל בזה, ובפרט במקום שיש חשש שיבואו לידי החלקה ונפילה, שאז יש להקל בזה יותר בפשיטות, וכן יהיה מותר לפזר מלח על גבי הקרח, כדי למחר את הפשרתו, שלא יהיה למכשול.

על"ת - מזהלכות "שבת" (מד"ג רפואה בלפת)

חילול שבת בחום גבוה

מי שחש ברע וסובל מחום גבוה של ארבעים מעלות ויותר, וניסה להוריד את החום על ידי תרופות, והחום עודדו בתקפו, וסיבתו אינה ידועה, מותר לו לפנות לבית חולים לבדיקות וטיפולים, אבל אם אחז אותו צינון רגיל, וידוע שהחום עולה בגללה, נחשב כחולה שאין בו סכנה ואין מחללים עליו את השבת. (חזון עובדיה ח"ג עמ' רמד- הלכות עולם ח"ד). **ויש לדעת כי חום גבוה בתינוקות** ובקשישים עלול להיות מסוכן ולגרור לתופעות מסוכנות. (שם ח"ג עמ' רמה)

נפצע בשבת ורוצים להודיע לקרובים

מי שנפצע קשה בשבת, והובהל לבית החולים, מותר לשלוח גוי בשבת לקרובי הפצוע ולהודיעם על מצבו, כדי שיחשו לבקרו ותיכף עם צאת השבת, כי כשהחולה רואה את קרוביו הוא נהנה מכך ודעתו מתיישבת עליו, ומועיל הדבר להחלמתו, אבל אם הפצוע מחוסר הכרה, אין להודיע לקרובי בשבת על ידי גוי, הואיל ובמצב זה לא שייך הטעם של ישוב דעתו. (חזון עובדיה ח"ג עמ' תי - ועמ' תטו)

דלקת וכאב בעיניים

יש לחלל את השבת על עין שיש בה דלקת חריפה וחזקה, או כאבים חזקים, או חבלה, או ירידה חדה בראייה, ואפילו שמדובר בעין אחת.

ומעשה באחד שנקרעה לו רשתית העין, וכדי להצילה מעיוורון היה עליו לקבל טיפול מיידי בבית חולים, והתיר לו החכם לנסוע בשבת לבית חולים, אף עלפי שלא היה סכנת זיהום. במקרה של דלקת עיניים או כאב בעיניים אף כשאין חשש פיקוח נפש, מותר יהיה לזלף טיפות בעיניים, וכן מותר לתת משחה. (חזון עובדיה ח"ג עמ' רלד).

חיזוק ומוסר

מרן רבינו הרה"ג הרב **יפת טייירי שליט"א גדול רבני תימן**

"וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים" (א-י)

בזוהר הקדוש דף צז ע"א (על פי פירוש מתוק מדבש על הזוהר) וכי **ימכר איש** זהו הקב"ה, **את בתו** זו הנשמה, **לאמה** להיות אמה משועבדת ביניכם בעולם הזה, ומבקש הקב"ה שבשעה שיגיע זמנה לצאת מזה העולם **לא תצא כצאת העבדים** מטונפת בעונות כעבד שנוח לו בהפקרות, אלא תצא כמו בת חורין טהורה ונקיה, כדי שישמח בה הקב"ה וישתבח בה לפני הפמליא של מעלה באמת אדם יכול לעבוד את הקב"ה שנים וכאשר הוא מחזיר את נשמתו לכוראו רואה פתאום שהוא לא עבד את ה' כמו שהוא חשב לכן כל יהודי צריך להתפלל שהקב"ה יכוון אותו לעבוד אותו באמת לשמה ולעשות מצוות כמו שציוותה אותו התורה ולשמוע לחכמים גם כאשר זה לא נראה לנו וגם כאשר יש לנו קושיות על החכמים.

"מכשפה לא תחיה" (כז-י)

למה נאמר מכשפה ולא מכשף? ברשב"ם פירש לפי שדרך נשים כשפניות לעשות מעשהיהן בסתר במחבואות במערות כמו שמצינו בשמונים נשים באשקלון שתלה שמעון בן שטח. לכן הוא אומר לא תחיה, לא תתיימש מלחקור אחריהם, לא תניחם לחיות על ידי עצלות אלא חקור אחריהן להורגן וכן בירושלמי (פ"ז סנהדרין הי"ג).

ש"ת מבית ההוראה

"יבילע אומר"

התנא דבי גשיאה מורינו הרה"ג **אהרן בושבול שליט"א**

אני עושה תהילים לילדים בשבת, איך אפשר לעשות הגרלות באופן מותר?

יעשה הגרלה ויגיד שמי שעולה בגורל עדיין לא מקבל את המתנה אלא אם כן יעבור מבחן נוסף שאערוך לו. לאחר שעלה אחד הילדים בגורל - ישאל אותו שאלה קלה. באופן זה מסיט את המתנה בהגרלה במבחן. זה 'פטנט' של הרב זוד הכהן ואני מסכים עם זה.

עץ קלמנטינות שנכרת עד הגזע - האם מותר להרכיב עליו עץ תפוזים?

יש מחלוקת האם פירות ההדר נקראים 'מין במינו' שמתור הרכיב או לא. החזון איש כתב שעדיף לעשות על ידי גוי (אך בעצים שזודאי אינם מין במינו - גם על ידי גוי אסור, שגם הם מצויים שלא להרכיב, ההיתר בגוי הוא דווקא בדבר הנתון במחלוקת.

אדם שקשה לו לשתות יין - האם יכול לתת לא חרים לקדש ולשתות ובכך יוציאו אותו ידי חובה?

עדיף שהוא ישתה, ואפילו קצת ומישהו אחר מהמשפחה ישתה מלא לוגמיו.

העלות לעילוי נשמתם של

אליהו בן חילוה/ עזמרה בן שלום/ יהודה בן יעקב ויצחק/ ר' שלמה בן יוסף מענתק, "ל"

העלות מוקדש להגלות

פלג טל אלפסי הי"ו, יזכה לרכוש במעשה ידיו אמנ!

לשאלות בדיני סתרת המשפחה, ובדיקת מראות, שמתווה דרכו של מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל שעל ידי:

בית הוראה "יביע אומר"

בפלאפון- 050-4162455

ניתן להעביר מראות- לרתי שכי שלום 7 שכונת נחלת יהודה ראש"ל צ"ו

לזרע בר קיימא- אליהו בן ציפורה - גל בת יעל. להצלחה בכל העניינים- חיים בן מרים, מיטל בת ציפורה, גאור בן מיטל, אילי בת מיטל, ריין שרת בת מיטל.

באר יצחק

הרה"ג **יצחק לוי שליט"א רב העיר נשר וחבר מועצת הרה"ר**

האם מותר לחמם מרק בשבת על פלאטה של שבת, כאשר מניחים את המרק על הפלאטה בעודה כבויה, ועתידה להידלק אחר כך על ידי שעות שבת ומה הדין לחמם מים על הפלאטה בדרך האמורה, ע"י שעות שבת, על מנת להניח בהם אטריות מבושלות מבעוד יום, כדי לחממן ולרכך?

ידועים דברי התלמוד, שאין בישול אחר בישול בשבת, ולכן דבר שהתבשל מערב שבת, מותר לחזור ולחממו בשבת אלא שנחלקו הפוסקים לגבי מה נאמר כלל זה, יש אומרים שכלל זה של אין בישול אחר בישול שייך בכל תבשיל שהוא בין לח בין יבש ויש אומרים שהכלל הוא שאין בישול אחד בישול שני, כלומר דווקא תבשיל או מאפה יבש כגון אורז דג בשר חלה וכדומה, מותר לחזור ולחממם בשבת ע"ג הפלאטה של שבת, אבל תבשיל לח כגון מרק, אסור לחזור ולחממו בשבת, ש"ש בישול אחר בישול בלח להלכה נפסק כמו השיטה השנייה שאין בישול אחר בישול ביבש, אבל יש בישול אחר בישול בתבשיל שרובו לח, ולכן אסור לחמם מרק בשבת אולם כשמניח את המרק על הפלאטה של שבת בשעה שהפלאטה כבויה, ועתידה להידלק אחר כך על ידי שעות שבת, שאינו מחמם את המרק בפעולה מיידית, אלא רק גורם שיתחמם המרק לאחר מכן, הרי זה בגדר גרמא ומותר ומכל מקום אין לסמוך על היתר זה של חימום דבר לח ע"י שעות שבת, אלא במרק שכבר התבשל מערב שבת, אבל אין להקל לחמם בשבת מים מהברז שלא בושלו מעולם, על הפלאטה ע"י שעות שבת, כיון שבמים אלו לכל הדעות יש איסור בבישולם אולם אפשר להרתיח מים מערב שבת, ולהניחם בתוך סיר על השיש, וביום שבת יקח את המים הצוננים הללו ויניחם על הפלאטה בשעה שהיא כבויה, ועתידה להידלק ע"י שעות שבת, כיון שבוה י"א שאין בישול אחר בישול, ועל ידי גרמא, ולאחר שיתחממו יניח בהם את האטריות המבושלות מערב שבת.

ילקוט יוסף

מרן הראשון לציון פוסק הדור הגאון הגדול הרב **יצחק יוסף שליט"א**

מהלכות תפילה

א. זמן תפלת שחרית נמשך לכתחלה עד סוף ארבע שעות מהיום, בשעות זמניות. ויש אומרים ששונים השעות זמניות מזריחת השמש ועד שקיעתה, וזמן תפלה הוא ד' שעות זמניות מהזריחה. ויש אומרים ששונים שעות אלה מעמוד השחר. ולדינא, בדברים דרבנן כמו ברכות ק"ש וזמן תפלה, אפשר לסמוך למנות השעות מהזריחה. אך לענין ק"ש שהיא דאורייתא, לכתחלה יש להחמיר לקרוא קודם שיעבור ג' שעות מעמוד השחר. אך גם בזה בשעת הדחק אפשר לסמוך על הסוברים למנות השעות מהזריחה. [ילקוט"י שם ע"ג נג, שאר"י ח"ב עמ' רנח].

ב. אם לא התפלל שחרית עד שעברו ארבע שעות מהזריחה, ונתעכב מחמת אונס, רשאי להתפלל תפלת שחרית גם אחר ארבע שעות, עד חצות. אך לא יברך ברכות קריאת שמע, שזמן ברכות קריאת שמע הוא עד ד' שעות, אלא יברך ברכות השחר, ברכות התורה, ויאמר ברוך שאמר וכל פסוקי דמזרה, וכן יברך ברכת ישתבח, ואחר כך יאמר קריאת שמע, ואמת כלי חתימה, ותפלת שמונה עשרה. ואם הזיד בדבר והתעכב מלהתפלל עד אחר ד' שעות, יתפלל שמונה עשרה בתנאי של נדבה. [ילקוט"י תפלה כרך א' עמ' נג, שאר"י ח"ב עמ' רנח].

ג. הנוהג תמיד להחמיר ולחשב ד' שעות של זמן תפלה למנות מעמוד השחר, ונודמן למקום שאין שם מנין לתפלת שחרית אלא בתוך ד' שעות לשיטת הגר"א, דהיינו ד' שעות מנץ החמה, עדיף שיתפלל ביחידות לפי זמן המגן אברהם, ובלבד שיתאמץ לכון בכל תפלת השמונה עשרה, מתחלתה עד סופה. ואם אינו יכול לכון בתפלתו, יכול לסמוך על שיטת הגר"א כדי שלא להפסיד תפלה בצבור. [ילקוט"י תפלה כרך א' עמוד סא, שאר"י ח"ב עמוד רנח].

ד. אב שרגיל להקפיד לקרוא קריאת שמע בזמן קריאת שמע ותפלה לשיטת המגן אברהם, והבן רואה שאביו ישן ויאחר זמן זה, צריך להקיצו. ואם לפי שיקול דעתו של הבן אביו לא יצטער כשיספיק על כל פנים לזמן הגר"א, שפעמים והוא סומך על שיטה זו, אין לו להקיצו אלא אם כן ציווה לכתוב בפי"ש שיעירו כדי שיספיק לקרוא קריאת שמע כשיטת המגן אברהם. [ילקוט יוסף, מהדורת תשס"ד, תפלה כרך א', עמוד סב, סימן פט הערה ז', ילקוט"י על הל' כיבוד אב ואם פרק ט].

רב מורשה ומוסרך מהרבנות הראשית ישראל"

לעריכת חופה וקידושין הרב יוסף חיים עדני שליט"א

להזמנות בטלפון- 0504162455

שיעורי תורה המתקיימים על ידי

הרה"ג יוסף חיים עדני שליט"א בעיר בת-ים

מוסר ופרשת שבוע- ביום חמישי בשעה 20:30 ברח' החלוצים 10

בעיר ראשון לציון יום שבת

13:30-15:30-גמרא והלכה רח' לוז 30 בבית הכנסת "מנוחה ונחלה".

17:40-17:00-הלכה בבית הכנסת "רבי מאיר בעל הנס" רח' התפוז 14.

בכל ענין הקשור לעילון או להזמנת שיעורי תורה של הרה"ג יוסף חיים עדני שליט"א יש לפנות ללידור 052-8964659

העלות להצלחת כל התורמים והמסייעים-

אופק מילכי הי"ו, הדר בת מיטל, יקרי עדני הי"ו, ר' דניאל דניאל הי"ו, גאל קרול הי"ו, ר' אמרים מהפוד הי"ו, וכל התורמים בעילום שם!

העלות בהוצאת דפוס 'אמגרת' הרצל 6 ראש"ל צ"ו - שינוי להצלחה וברכה, וכל הישועות אמנ!